

Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка

Кафедра теорії та методики дошкільної освіти

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з навчальної роботи

М.Б. Боднар

М.Б. Боднар

« 30 » серпня 2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

з галузі 01 Освіта
за спеціальністю 012 Дошкільна освіта

Кременець – 2016

Легін В. Б. Вступ до спеціальності : робоча програма для студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта / В. Б. Легін. – Кременець, 2016. – 20 с.

Розробник: Легін Вікторія Борисівна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методики дошкільної освіти

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та методики дошкільної освіти

Протокол № 1 від «30 » серпня 2016 року

Завідувач кафедри

к.пед.наук, доцент Т. С. Фасолько

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни		
		денна форма навчання	Заочна форма навчання	
Кількість кредитів, відповідних ECTS–3/4	Галузь знань <i>01 Освіта</i>	Нормативна		
	Спеціальність: <i>012 Дошкільна освіта</i>			
Модулів – 2	Професійна кваліфікація: <i>Вихователь дітей раннього та дошкільного віку</i>	Рік підготовки:		
Змістових модулів – 2		I-й	I-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: реферат, презентація		Семестр		
Загальна кількість годин – 90/120				I-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3,5		Ступінь вищої освіти: <i>бакалавр</i>	Лекції	
			16 год.	8 год
	Практичні, семінарські			
	18 год		6 год	
	Лабораторні			
	-		.-	
Самостійна робота				
56 год.	106 год.			
Вид контролю: <i>екзамен</i>				

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання: 40 % : 60 %.

для заочної форми навчання: 11,6 % : 88,4 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Робоча навчальна програма з дисципліни «Вступ до спеціальності» є нормативним документом, який розроблено кафедрою теорії і методики дошкільної та початкової освіти на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану для підготовки здобувачів вищої освіти галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 012 Дошкільна освіта денної та заочної форми навчання. В ній визначено обсяг знань, якими повинен опанувати бакалавр відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної програми та фахових компетентностей, зазначених у Національній рамці кваліфікацій та Базовому компоненті дошкільної освіти – стандарту дошкільної освіти в Україні.

Мета курсу полягає в ознайомленні студентів із модернізацією вищої освіти в Україні згідно вимогам Болонського процесу та організацією навчально-виховного процесу у закладі вищої освіти. Мета викладання навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» передбачає ознайомлення студентів з особливостями обраного фаху; значенням в сучасному суспільстві та специфікою роботи вихователя дітей дошкільного віку; висвітленні основних шляхів і методів набуття педагогічного досвіду; допомозі в досягненні успіхів у навчанні та в подальшій професійній діяльності; розвитку професійних інтересів, формуванні відповідального ставлення до галузі знань «Дошкільна освіта» і перспективного погляду на неї.

Основними **завдання курсу** «Вступ до спеціальності» є:

- створення умов для успішної адаптації студента до навчально-виховного процесу у закладі вищої освіти;
- ознайомлення з історією розвитку системи вищої освіти у світі та Україні;
- вивчення історії становлення та розвитку Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка;
- формування психологічних і педагогічних передумов для активного, творчого ставлення студента до розвитку у себе якостей, необхідних майбутньому педагогу;
- засвоєння змісту педагогічної діяльності, її суспільного значення;
- сприяння здобуттю знань, виробленню вмій і навичок для успішної самореалізації у майбутній професійній діяльності;
- озброєння методами навчальної, науково-дослідної і громадської роботи з метою підготовки до постійного самовдосконалення не лише у ЗВО, а й після його закінчення;
- ознайомлення студентів з основними вимогами до організації і здійснення їх власної діяльності протягом усіх років навчання у відповідності із завданнями освітньо-кваліфікаційної характеристики майбутнього фахівця;
- визначення місця і ролі особистості педагога у сучасній педагогічній діяльності, відповідно вимогам суспільства щодо її розвитку і вдосконалення;
- уміння здійснювати діагностику педагогічних здібностей, навчальних навичок та планувати шляхи їх удосконалення;

• прогнозування перспектив розвитку вищої освіти в Україні в контексті інтеграції у європейський освітній простір.

Підготовка студентів до здійснення виробничих функцій та основних завдань діяльності починається з перших днів навчання у ЗВО. Вивчення курсу «Вступ до спеціальності» готує студентів до вивчення навчальних дисциплін за планом спеціальності і сприяє загальній адаптації студентів до навчання у вищій школі. У процесі вивчення курсу важливо зосередити увагу на засвоєнні знань із таких тем: система організації навчального процесу у вищому навчальному закладі, самоорганізація студентів як базова умова успішного навчання, характеристика професійно-педагогічної діяльності вихователя дітей дошкільного віку, особливості його професії, система дошкільної освіти в Україні, заклад дошкільної освіти як основне місце професійної діяльності вихователя дітей дошкільного віку. Підвищенню ефективності семінарських занять сприятиме передбачене програмою виконання навчально-дослідницьких завдань, зокрема реферативних досліджень, презентацій з актуальних проблем розвитку, становлення, реформування вищої та дошкільної освіти України в контексті інтеграції у європейський освітній простір.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні оволодіти загальними та спеціальними компетентностями.

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів педагогічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.	
Загальні компетентності	ЗК1.	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
	ЗК2.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичних ситуаціях.
	ЗК3.	Здатність володіти державною мовою як усно, так і письмово
	ЗК7.	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, що виникають в процесі професійної діяльності.
	ЗК8.	Здатність працювати як автономно, так і в команді на засадах міжособистісної взаємодії.
	ЗК10	Навички здійснення безпечної діяльності; прагнення до збереження навколишнього середовища.
	ЗК11	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК1.	Здатність усвідомлювати високе соціальне значення педагогічної професії та дотримуватися принципів професійної етики вихователя дітей раннього та дошкільного віку.

	СК2.	Здатність проектувати і провадити освітній процес із врахуванням сучасного сталого розвитку суспільства та рівня розвитку особистості дитини раннього і дошкільного віку.
	СК5.	Здатність до розвитку в дітей раннього та дошкільного віку мовлення як засобу спілкування та взаємодії з однолітками та дорослими, навчання дітей української мови.
	СК7.	Здатність створювати і підтримувати психологічно безпечне і сприятливе освітнє середовище закладу освіти, що сприяє навчанню дітей раннього і дошкільного віку незалежно від їхнього соціально-культурного та економічного контексту.
	СК8.	Здатність до саморозвитку на основі рефлексії результатів власної професійно-педагогічної діяльності, включаючи спроможність обмірковувати власні та інші системи цінностей, розвиток і практику.
	СК9.	Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.
	СК12.	Здатність впроваджувати у професійній діяльності сучасні педагогічні та інформаційно-комунікаційні технології.
	СК15.	Здатність здійснювати усну комунікацію в різноманітних освітніх контекстах.
	СК18.	Здатність освоювати ряд навчальних та оцінювальних освітньо-педагогічних стратегій і розуміння їх теоретичних основ.

Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання.

РН1.	Продемонструвати знання галузевого законодавства та нормативно-інструктивних матеріалів у сфері дошкільної освіти.
РН2.	Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби дошкільної освіти.
РН3.	Продемонструвати сучасні уявлення про підходи до управління педагогічною взаємодією, організацією навчально-виховного процесу, сучасною освітньою технологією навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку.

PH7.	Застосовувати отримані знання при вирішенні педагогічних, навчально-виховних і науково-методичних завдань з урахуванням вікових й індивідуально-типологічних, соціально-психологічних особливостей дитячих колективів і конкретних педагогічних ситуацій.
PH10.	Використовувати навички, що були сформовані й розвинуті під час вивчення дисциплін професійної практичної підготовки.
PH16.	Систематично підвищувати свою професійно-педагогічну майстерність.
PH18.	Застосовувати на практиці знання щодо безпечної діяльності, зокрема, в природі; в галузі наукової організації й охорони праці.
PH20.	Демонструвати навички публічної етичної поведінки.

Програма навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 години / 3 кредита ECTS.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І. СУЧАСНА СИСТЕМА ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГА

Тема 1. Становлення та розвиток університетської освіти. Модернізація вищої освіти в Україні і Болонський процес

Перші університети Європи. Роль освіти у розвитку науки та суспільства. Виникнення перших шкіл у древніх Шумері, Індії та Китаї; Піфагор (570-490 рр, до н.е.); Сократ (479–399 рр до н.е.); Платон (428–348 рр до н.е.); Арістотель (384 –322 рр.. до н.е.); Історія виникнення перших університетів. Болонський університет; Оксфордський університет (1168р); Кембріджський університет (1209 р); колледж; державний університет; громадський університет; приватний університет; Києво-Могилянська академія (1659 р.). Новітні тенденції у розвитку університетської освіти і науки.

Тенденції розвитку вищої освіти України на сучасному етапі. Відмінність та подібність систем вищої освіти України і Європейських держав. Основні документи, які регламентують процес підготовки сучасного спеціаліста з вищою освітою: Закон України «Про вищу освіту», «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Національна доктрина розвитку освіти в Україні», Статут закладу вищої освіти.

Європейський вибір України – невід’ємна складова її подальшого розвитку. Хронологія та коротка характеристика подій налагодження співробітництва України і ЄС. Передумови входження вищої освіти України до Болонського процесу: адаптація законодавства, структурні зміни освіти, запровадження у систему вищої освіти Європейської кредитно-трансферної та акумулюючої системи (ECTS).

Моя академія – витоки і шляхи розвитку Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка.

Тема 2. Система організації навчального процесу у закладі вищої освіти

Завдання закладів вищої освіти у світлі Державної національної програми «Освіта» (Україна ХХІ століття), Національної доктрини розвитку освіти в Україні.

Концепція педагогічної освіти. Навчальний план закладу освіти. Види підготовки педагога: соціально-гуманітарна, психолого-педагогічна, фахова. Взаємозв'язок теоретичної і практичної підготовки педагога.

Принципи та основні форми організації навчального процесу у вузі: лекції, семінари, практичні і лабораторні заняття, спецкурси, факультативи, консультації, колоквиуми. Творчий характер роботи студентів. Курсові, бакалаврські та магістерські роботи. Форми організації контролю, оцінки знань та умінь. Підсумкова атестація студентів.

Тема 3. Самоорганізація студентів як базова умова успішного навчання

Самовиховання та самоосвіта. Значення і організація самостійної роботи студентів. Роль педагога у процесі самовиховання та самоосвіти. Організація самостійної роботи студентів у ЗВО. Етапи та види самостійної роботи студентів (СРС). Основні компоненти у структурі самовиховання. Основні методи СРС, їх характеристика. и. Основні форми запису прочитаного тексту.

Поняття про каталог, його види. Формування навичок самостійної роботи з книгою: умови самостійної роботи з книгою; порядок виконання навчальних завдань; специфіка роботи з науковою книгою. Поняття про основні форми запису прочитаного тексту: виписки, конспект, тези, план, анотація, рецензія, реферат.

Основні правила бібліографічного опису.

Тема 4. Педагогічна практика у системі підготовки майбутнього педагога

Педагогічна практика як форма самостійної роботи студентів. Програма практичної діяльності студентів у процесі навчання. Мета і завдання педагогічної практики. Основні види педагогічної практики в академії, особливості змісту та організації. Бази педагогічної практики. Навчально-дослідницька і наукова робота студентів під час педагогічної практики. Самовиховання та самоосвіта студентів у процесі проходження практики.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИХОВАТЕЛЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Тема 5. Характеристика професійно-педагогічної діяльності вихователя дітей дошкільного віку

Виникнення і становлення педагогічної професії. Соціальна значущість професії педагога. Сутність педагогічної діяльності, її особливості. Структура педагогічної діяльності. Основні функції педагогічної діяльності, її двобічний характер. Творчий характер педагогічної діяльності. Сучасні вимоги до педагогічної діяльності.

Тема 6. Вимоги до особистості вихователя

Основні якості особистості вихователя, педагогічні здібності та вміння. Педагогічна майстерність. Педагогічні орієнтири у формуванні творчості майбутнього вихователя. Кваліфікаційна характеристика (професіограма) вихователя. Права та обов'язки вихователів.

Педагогічна етика і педагогічний такт. Культура професійного спілкування. Стилї спілкування. Любов до дітей у почуттєвій сфері особистості вихователя.

Тема 7. Педагогічні орієнтири у формуванні творчої особистості майбутнього вихователя

Педагогічний досвід – підвалини становлення творчої особистості вихователя закладу дошкільної освіти. Творчий характер діяльності вихователя. Професійна компетентність, педагогічна майстерність і шляхи оволодіння ними. Самовиховання і самоосвіта у формуванні творчої особистості майбутнього вихователя.

Тема 8. Заклад дошкільної освіти – основне місце професійної діяльності вихователя дітей дошкільного віку

Короткий огляд історії розвитку громадського дошкільного виховання в Україні. Державна політика у сфері дошкільної освіти. Основні документи про дошкільну освіту. Система дошкільної освіти. Принципи та завдання дошкільної освіти. Органи управління системою дошкільної освіти. Розвиток дошкільної освіти в незалежній Україні та її пріоритети у XXI столітті.

Основні типи дошкільних навчальних закладів в Україні, їх характеристика. Учасники навчально-виховного процесу у сфері дошкільної освіти.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усього	У тому числі				усього	У тому числі			
		Л	П	Лаб	С.р.		Л	П	Лаб	С.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль I										
Змістовий модуль I. Сучасна система підготовки педагога.										
Тема 1. Становлення та	16	2	2		12	14	1			14

розвиток університетської освіти. Модернізація вищої освіти в Україні і Болонський процес										
Тема 2. Система організації навчального процесу у закладі вищої освіти	14	2	2		10	12	1	1		14
Тема 3. Самоорганізація студентів як базова умова успішного навчання	14	2	4		8	10	1	1		12
Тема 4. Педагогічна практика у системі підготовки майбутнього педагога	14	2	2		10	8	1	1		12
<i>Разом за змістовим модулем I</i>	<i>58</i>	<i>8</i>	<i>10</i>		<i>40</i>	<i>44</i>	<i>4</i>	<i>3</i>		<i>52</i>
Змістовий модуль II. Особливості професійної діяльності вихователя дітей дошкільного віку										
Тема 5. Характеристика професійно-педагогічної діяльності вихователя дітей дошкільного віку	8	2	2		4		1	1		14
Тема 6. Вимоги до особистості вихователя	8	2	2		4		1			14
Тема 7. Педагогічні орієнтири у формуванні творчої особистості майбутнього вихователя	8	2	2		4		1			12
Тема 8. Заклад дошкільної освіти – основне місце професійної діяльності вихователя дітей дошкільного віку	8	2	2		4		1	2		14
<i>Разом за змістовим модулем II</i>	<i>32</i>	<i>8</i>	<i>8</i>		<i>16</i>		<i>4</i>	<i>3</i>		<i>54</i>
Усього годин	90	16	18		56		8	6		106
Модуль II										
ІНДЗ	20		-	-	-			-	-	-
Усього годин	90	16	18		56		4	2		94

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин

1	Становлення та розвиток університетської освіти. Модернізація вищої освіти в Україні і Болонський процес	2	1
2	Система організації навчального процесу у закладі вищої освіти	2	
3	Самоорганізація студентів як базова умова успішного навчання	2	1
4	Педагогічна практика у системі підготовки майбутнього педагога	2	
5	Характеристика професійно-педагогічної діяльності вихователя дітей дошкільного віку	2	1
6	Заклад дошкільної освіти – основне місце професійної діяльності вихователя дітей дошкільного віку	2	1
Разом		12	4

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
1	Професійне самовиховання та його роль у формуванні особистості	2	1
2	Особливості організації студентом самостійної роботи з книгою. Реферат як вид запису тексту	2	
3	Формування творчої особистості майбутнього вихователя ЗДО	2	1
Разом		6	2

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.			
1.	Тема 1. Характеристика сучасної системи освіти України. Вивчення нормативних документів МОН України. Стратегія розвитку вищої школи.	12	14
2.	Тема 2. Ознайомлення із статутом Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка. Права та обов'язки студентів ЗВО	10	14
3.	Тема 3. Роль самовиховання у підготовці майбутнього педагога. Складання програми професійного самоосвіти майбутнього вихователя дітей раннього та дошкільного віку.	8	12
4.	Тема 4. Навчально-дослідницька робота студентів під час педагогічної практики. Значення навчально-дослідницької діяльності майбутнього педагога.	10	12

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.			
5.	Тема 5. «Літопис цікавих думок» про значення професійної діяльності педагога. Висновки українських та зарубіжних мислителів, педагогів, психологів щодо значення освіти, педагогічної діяльності, особистості педагога у розвитку суспільства.	4	14
6	Тема 6. Педагогічний імідж сучасного вихователя. Ідеальна модель особистості вихователя.	4	14
7.	Тема 7. Самовиховання і самоосвіта у формуванні творчої особистості майбутнього вихователя.	4	12
8.	Тема 8. розвитку громадського дошкільного виховання в Україні. Державна політика у сфері дошкільної освіти. Основні документи про дошкільну освіту.		14
	Разом	56	106

Методичні рекомендації до проведення практичних та семінарських занять

Мета *практичних та семінарських занять* – розширення у студентів інформування до загальної проблематики курсу, озброєння сукупністю вмінь придбання нової наукової інформації, формування навичок роботи з різними джерелами інформації (законодавчими, нормативними документами, програмами виховання, навчання і розвитку дітей; науковими, навчальними, методичними джерелами, періодикою), перетворення інформації та подання її в різних формах (виступ, цитата, теза, анотація, реферат тощо).

На *практичних та семінарські заняттях* студенти проявляють самостійність та творчу активність, спрямовану на розширення та деталізацію знань, здобутих на лекціях, під час самостійної роботи, а також набувають вміння висловлювати та особистісну точку зору та аргументувати її.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів на семінарських, практичних заняттях

1. Навчальні досягнення бакалаврів із дисципліни «Вступ до спеціальності» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань.

2. Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти, де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (5-ти бальну) та європейську (ECTS) шкалу.

1-2 бали – студент виявляє недостатні знання і розуміння основних положень навчального матеріалу з вступу до спеціальності, може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь містить

часткові помилки, недостатньо осмислена; самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання при розв'язуванні задач за зразком; користується додатковими джерелами.

3 бали – знання студента є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює події з точки зору смислового взаємозв'язку, уміє аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями. Студент здатен на рецензію відповіді іншого студента; здатен опрацювати матеріал самостійно.

4 бали – студент володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та протиріччя процесів; робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; використовує додаткові джерела та матеріали; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності; вирішує творчі завдання; відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну.

5 балів – студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів-доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї; самостійно виконує науково-дослідну роботу; логічно і творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої обдарування та нахили у процесі вивчення навчальної дисципліни.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів на контрольних роботах

1-3 бали – студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, має не чіткі уявлення про об'єкт навчання, виявляє здатність елементарно викладати думку, може відтворити кілька термінів, явищ, без зв'язку між ними; повинен вибрати вільний варіант відповіді.

4-5 балів – студент відтворює менше половини навчального матеріалу; виконує елементарні завдання; може дати відповідь з кількох простих речень; здатен відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення про роботу з джерелами, відсутні сформовані вміння та навички.

6-7 балів – студент має початковий рівень знань; знає близько половини навчального матеріалу; здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача, повторити за зразком певну дію, описує явища, процеси без пояснень причин; за допомогою викладача здатен відтворити їх послідовність, слабо орієнтуються в поняттях, має фрагментарні навички в роботі з підручником, самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі, здатен

давати відповіді на прості, стандартні запитання, виявляє інтерес до навчального матеріалу.

8-9 балів – студент знає більше половини навчального матеріалу, розуміє основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило, здатен відтворити його з помилками та неточностями, має стійкі навички роботи з текстом підручника, може самостійно оволодіти більшою частиною заданого матеріалу, формулює поняття, наводить приклади, знає основні дати, орієнтується в хронології, підтверджує висловлене судження одним-двома аргументами; здатен використовувати наочні матеріали; відповіді непослідовні та нелогічні.

9- 10 балів – студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання при розв’язуванні задач за зразком; користується додатковими джерелами.

12-13 балів – студент володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та протиріччя процесів; робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; використовує додаткові джерела та матеріали; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності; вирішує творчі завдання; відрізняє упереджену інформацію від об’єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну.

14- 15 балів – студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів-доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити і розв’язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї; самостійно виконує науково-дослідну роботу; логічно і творчо викладає матеріал письмовій формі; реалізує свій творчий потенціал.

Індивідуальна навчально-дослідна робота

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності бакалавра, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання бакалаврами ІНЗД відкритим захистом навчального проекту. Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Вступ до спеціальності» – це вид навчально-дослідної роботи бакалавра, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Індивідуальна навчально-дослідна робота студентів під керівництвом викладача здійснюється у вигляді тематичних навчальних проектів на одну із запропонованих тем:

1. Тенденції розвитку вищої педагогічної освіти України на сучасному етапі.
2. Творчий характер діяльності педагога.
3. Вимоги до особистості педагога на сучасному етапі.
4. Виникнення і розвиток професії педагога.
5. Самоосвіта та її роль у професійному становленні вчителя.
6. Педагогічне покликання і педагогічні здібності.
7. Професійна етика і педагогічний такт вихователя.
8. Педагогічна майстерність і шляхи оволодіння нею.
9. Кваліфікаційна характеристика вихователя, як модель професійно-педагогічної підготовки в інституті.
10. Роль педагогічних практик у професійній підготовці педагога.
11. Самостійна робота студентів та її види.
12. Участь студентів у науково-дослідній роботі.
13. Наукова організація студента.
14. Методика роботи з книгою.
15. Психолого-педагогічні основи професійного самовиховання.
16. Принципи побудови системи освіти України.
17. Дошкільний навчальний заклад – центр дошкільної освіти.
18. Суть і зміст програми професійного самовиховання.
19. Педагогічне спілкування і його місце в професійній діяльності вихователя.
20. Педагогічна творчість та її ознаки.
21. Тенденції розвитку освіти в зарубіжних країнах.
22. Розвиток освіти в Україні (19-20 ст).
23. Просвітницька діяльність Софії Русової.
24. Життєвий шлях та педагогічна спадщина В.О. Сухомлинського.
25. Життєвий шлях та педагогічна спадщина М. Монтесорі.
26. Використання народознавства в навчально-виховній роботі дошкільного закладу.
27. Проблеми сімейного виховання в умовах сьогодення.
28. Педагогічний такт вихователя.
29. Педагогічний досвід – підвалини становлення творчої особистості вихователя.
30. Запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у педагогічних вузах України.
31. Роль освіти в розвитку партнерства України з іншими державами.
32. Основні завдання, принципи та етапи формування Європейської вищої педагогічної освіти.
33. Вихователі – майстри дошкільної справи Тернопільщини.

34. Характеристика прийомів самовиховання.
35. Дошкільна освіта Норвегії.
36. Роль педагогічної діяльності в розвитку суспільства.
37. Педагоги-класики та народні просвітителі про значення праці вихователя.
38. Наукова організація педагогічної праці.
39. Підготовка фахівців дошкільних закладів у світлі вимоги державної програми „Вчитель”.
40. Основні проблеми підготовки майбутнього педагога.
41. Історія заснування першого університету в Європі.
42. Вимоги до особистості вихователя дітей дошкільного віку на сучасному етапі.
43. Творчий характер діяльності вихователя.
44. Особливості професійної діяльності вихователя сучасного ДНЗ.
45. Педагогічна культура вихователя ДНЗ.
46. Педагогічна майстерність і шляхи оволодіння нею.
47. Модель педагогічної компетентності вихователя дітей дошкільного віку.
48. Індивідуальний стиль педагогічної діяльності вихователя дітей дошкільного віку.
49. Історія розвитку дошкільної освіти в Україні.
50. Стан і тенденції розвитку дошкільної освіти в Україні на сучасному етапі суспільного розвитку.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів при виконанні індивідуальних завдань:

1-2 бали: студент може розрізнити об’єкт навчання і відтворити деякі його елементи, мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, має елементарні навички самостійної наукової діяльності.

3-4 бали – студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, має не чіткі уявлення про об’єкт навчання, виявляє здатність елементарно викладати думку, може відтворити кілька термінів, явищ, без зв’язку між ними; повинен вибрати вільний варіант відповіді; має навички з організації самостійної навчальної діяльності;

5-7 балів – студент володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та протиріччя процесів; робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; використовує додаткові джерела та матеріали; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності; вирішує творчі завдання; відрізняє упереджену інформацію від об’єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну; здатен творчо проявити себе в процесі навчально-пізнавальної діяльності.

8-10 балів – студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів-доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити і розв’язувати проблеми,

самостійно здобувати і використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї; самостійно виконує науково-дослідну роботу; логічно і творчо викладає матеріал письмовій формі; реалізовує свій потенціал.

Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- Словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

- Наочні: ілюстрація, демонстрація.

- Практичні: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

Розподіл балів, які отримують студенти

Модуль I											Модуль II	Всього балів	
ЗМ I							ЗМ II				Підсумкове тестування		ІНДЗ
T1	T2	T3	T4	T5	T6	ПТ	T7	T8	T9	ПТ	15	10	100
5	5	5	5	5	5	15	5	5	5	15			

**Шкала оцінювання знань та вмінь студентів
під час підсумкового контролю**

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	Екзаменаційна оцінка	
			Результати поточного та проміжного контролю	Результати здачі екзамену
A	Відмінно	90 – 100	27 – 30	63 – 70
B	Добре	82 – 89	24 – 26	58 – 62
C	Добре	75 – 81	22 – 23	53 – 57
D	Задовільно	67 – 74	20 – 21	47 – 52
E	Задовільно	60 – 66	18 – 19	42 – 46
FX	Незадовільно	35 – 59	10 – 17	25 – 41
F	Незадовільно	1 – 34	1 – 9	1 – 24

Шкала оцінювання знань та вмінь студентів під час екзамену

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За шкалою академії	Екзаменаційна оцінка	
			Результати поточного та проміжного контролю	Результати здачі екзамену
A	Відмінно	90–100	27–30	63–70
B	Добре	82–89	24–26	58–62
C	Добре	75–81	22–23	53–57
D	Задовільно	67–74	20–21	47–52
E	Задовільно	60–66	18–19	42–46
FX	Незадовільно	35–59	10–17	25–41
X	Незадовільно	0–34	0–9	0–24

Критерії оцінювання за національною шкалою

Кожний модуль включає бали за поточну роботу бакалавра на семінарських, заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження, повідомлення та есе, анотації прочитаної літератури, які виконує бакалавр за визначеною тематикою, обговорюються та

захищаються на семінарських заняттях. Модульний контроль знань бакалавра здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Відмінно – студент має міцні знання з дисципліни; вільно орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; вміло й упевнено, з незначною кількістю помилок застосовує знання в практичних ситуаціях; демонструє стійкі навички з організації самостійної дослідницької діяльності, виявляє різноманітні творчі уміння застосування знань, навичок в навчально-дослідній і практичній діяльності.

Добре – студент має добрі знання з дисципліни, з частковими помилками; достатньо впевнено, в загальному вірно орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; упевнено, лише з кількома суттєвими помилками застосовує знання в практичних ситуаціях; виявляє творчі уміння застосування знань, навичок в навчально-дослідній і практичній діяльності.

Задовільно (задовільно; достатньо) – студент має непогані, мінімально достатні знання з дисципліни, зі значними помилками; у загальному достатньо орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не досить впевнено, з суттєвими помилками застосовує знання в практичних ситуаціях; виявляє творчі уміння застосування знань, навичок в навчально-дослідній і практичній діяльності зі значною кількістю недоліків.

Незадовільно (з можливістю повторного складання; з обов'язковим повторним курсом) студент не має мінімально достатніх знань з дисципліни; погано або зовсім не орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не виявляє навичок застосування знань в практичних ситуаціях; не виявляє творчі уміння застосування знань, навичок в навчально-дослідній і практичній діяльності.

Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма
2. Опорні конспекти лекцій
3. Навчальні посібники
4. Збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів
5. Електронний варіант семінарських та практичних завдань.
6. Дидактичне забезпечення самостійної роботи студентів.
7. Зразки рефератів, повідомлень, бібліографічних списків.
8. Пакети ККР для перевірки знань студентів.
9. Критерії оцінювання знань і вмінь студентів.

Рекомендована література

Базова

1. Гура О.І. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності: навч. посібник. Для студентів ВНЗ / Гура. – К. : Центр навчальної літератури, 2015.

2. Вступ до спеціальності: Навчально-методичний посібник для студентів педагогічних закладів освіти / За ред. Н.І. Яковець. – Ніжин: Вид-во НДПУ, 2003. – 89 с.

3. Вступ до спеціальності: Дошкільна освіта. Модуль: навч. посібник 2. / М. А. Машовець, В.І. Дем'яненко. – К.: Київ. ун-т. ім. Б.Грінченка. 2013. – 188 с.

4. Мазоха Д.С. На шляху до педагогічної професії (Вступ до спеціальності): Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2015. – 168 с.

5. Поніманська Т. Дошкільна педагогіка: підручник / Тамара Поніманська. – 3-тє вид., випр. – К.: «Академвидав», 2015. – 448 с.

6. Фіцула М.М. Вступ до педагогічної професії: Навч. посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2013. – 136 с.

7. Підготовка фахівців з дошкільної освіти за кредитно-модульною системою організації навчального процесу: навч. посібник для студентів ВНЗ / Т.І.Поніманська, Н.М. Горопаха, І.М. Дичківська та ін. – 2-ге вид., доп. – К.: Слово, 2010.

Допоміжна

1. Беленька Г.В. Дитина дошкільного віку: яка вона? Сучасний вихователь: яким йому бути / Г.В. Беленька // Країна дошкілля № 1 – 3, 2014. – С. 26

2. Загривий В. Національна освіта і педагогічна наука у XXI ст. // Рідна школа. – 2001. - №7.

3. Зінченко В. Підготовка фахівців дошкільних закладів у світлі вимог державної програми «Вчитель» // Рідна школа. – 2003. – №4.

4. Зінченко В. Студент і науково-дослідна робота // Рідна школа. – 2011. – №2.

5. Іванюк І. Освіта в Норвегії: дитячий садок і школа // Дошкільне виховання. – 2012. – №2.

6. Кірдода Л. Дошкільна освіта в Марокко. // Дошкільне виховання. – 2002. – №10.

7. Ковальова О. Роль самостійної роботи студентів у процесі вивчення курсу педагогіки. // Рідна школа. – 2003. – №4.

8. Крутій К., Денисенко Н., Маковецька Н. та ін. Пріоритетні напрямки розвитку дошкільної ланки освіти: методичний аспект // Дошкільне виховання. – 2002. – №8.

9. Кузьменко В. Педагогічний менеджмент у системі дошкільної освіти // Дошкільне виховання. – 2012. – №5.

10. Тимченко О.Т. Самостійна робота як дидактична категорія // Педагогіка і психологія. – 2014. – №3–4.

11. Хрестоматія з історії дошкільної педагогіки : навч. посіб. / упоряд. З. Борисова, В.Кузьменко ; за ред. З. Борисової. – К. : Вища школа., 2014. – 511 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://studentam.net.ua/>

2. <http://www.osvita.org.ua/>

3. <http://www.library.edu-ua.net/>
4. <http://www.nplu.kiev.ua/>